

beležniku v to svrhu, da ga uvrsti v svoj register in tam priloži (§ 10. zakona z dné 17. junija 1880 o sodnem postopanju v meničnih poslih.) —

Beležniki napravljajo svoje spise na papirji, na katerem je utiskan kolek v vrednosti jedne krone. Za njihovo poslovanje plačevati je navadno pet kron, in to za vsak posel. Za pomorski protest po §-u 20. pom. zak. plačuje se pristojbina osmih kron, za navadni protest po §-u 23. pa po štiri krone. Za menične proteste plačuje se ali štiri ali šest ali osem kron po visokosti zneska. Za sestavo oporoke plača se osem kron. Vse te pristojbine pa gredo v državno blagajno, v kolikor je opravljajo osebe, imenovane pred 1. januarjem 1873.

Permamentni odsek za posvetovanja o civ. postopniku o meji pristojnosti med okrajnimi sodišči in sodnimi dvori.

Znano je, da vladni načrt zakona o sodnosti in pristojnosti sodišč določa za mejo med pristojnostjo sodnih dvorov in ono okrajnih sodišč svoto 1000 gld.

Permamentni odsek pa je v svoji seji z dne 20. septembra t. l. na predlog referenta dra. Baernreitherja per vota paria diremta vsprejel za mejo svoto 500 gld. Znamenito je, da so člani odseka iz poljskega kluba glasovali vsi za referentov predlog in, ker je tudi načelnik odseka dr. grof Pininski dirimoval za ta predlog, da so ti odločili v tem spornem vprašanji. Pravosodni minister, kakor tudi sekcijski načelnik dr. vit. Krall kot vladni zastopnik naglašala sta, da bode v tem slučaju potreba pomnožiti osobje sodnih dvorov, a da vlada vsled novega postopka pač namerava izdatno pomnožiti konceptno osobje okrajnih sodišč, ne pa tudi onega sodnih dvorov. Dr. grof Pininski odgovarjal je, da tu oziri na finance nikakor ne smejo priti v poštev, da v manjših pravadah sme biti merodajna hitrost postopanja, v večjih pa nikakor ne. Vsprejel pa se je v tej seji tudi posredovalni predlog dra. Nitsche-ja, glaseč se: „Vse prošnje in tožbe za

mandat v zadevah od 500 do 1000 gld. vlagati je pri okrajnih sodiščih in je tu obravnavo začeti, še le potem, ako stranke izjavijo, da se hočejo pravdati, ali vložiti ugovor proti mandatom, odstopiti je tožbe odnosno prošnje za mandat pristojnemu sodnemu dvoru v razpravo.“

Spisatelj teh vrstic hotel je na podlagi razbremenjenja sodnih dvorov, kakor je namerava načrt v spornem, v izvršilnem in v izvanspornem postopanju, potem na podlagi statističkih podatkov, priobčenih v motivih k načrtu o zakonu za sodnost in pristojnost sodišč ter v XXXIX. zvezku (letnik 1890) „avstrijske statistike“, v zvezi s sedanjo številnostjo konceptnega osebja pri posameznih sodnih dvorih dokazovati, da bi sodni dvori, ki bi mimo sedanjega stanja imeli več kontradiktoričnih pravn — in ti so v manjšini — ne bili nikakor preobremenjeni, dokazovati, da je strah pred obremenitvijo sodnih dvorov prav tako prazen, kakor je bil prazen za časa uvajanja kazenskega postopanja, — kar mu to namero prepreči sklep permanentnega odseka v njega seji z dne 25. septembra t. l. Ta sklep gledé meje pristojnosti ves dosedaj nameravani položaj, bodisi s stališča načrta, bodisi s stališča odsekovega, popolnem premeni.

Na predlog referenta dra. Baernreitherja se je namreč to zadevajoče posvetovanje z dne 20. septembra t. l. povzelo in sporazumno z vlado to-le sklenilo:

- a) „Die Bezirksgerichte entscheiden über alle Mandatsklagen und die sich daraus ergebenden Prozesse bis 1000 fl.
- b) Bei den Bezirksgerichten sind alle Klagen in Sachen zwischen 500 und 1000 fl. einzubringen, so dass das Bezirksgericht Contumaz, Vergleich und Anerkennung erledigt und erst, wenn die Sache contentios wird, der Gerichtshof eintritt. Hierbei hat bezüglich der Vertretung Anwaltszwang zu bestehen, insoferne wenigstens zwei Advokaten am Gerichtssitze sich befinden.
- c) Das Bezirksgericht kann forum prorogatum in allen Sachen bis 1000 fl. sein, ohne dass hiedurch der Instanzenzug geändert wird, so dass im Falle dieser Prorogation das Oberlandesgericht zweite und der Oberste Gerichtshof dritte Instanz ist. Durch diese Bestimmung soll es den Parteien welche tatsächlich zum Bezirksrichter Vertrauen hegen,

möglich gemacht werden, den Rechtsstreit, auch wenn derselbe den Betrag von 500 fl. übersteigt, vor dem Bezirksgerichte auszutragen.

- d) Der Instanzenzug wird in der Weise geregelt, dass in bezirksgerichtlichen Sachen bis 300 fl. der Gerichtshof zweite und das Oberlandesgericht letzte Instanz ist, wogegen in Sachen von 300 bis 500 fl. der Rechtszug an den Gerichtshof und von da an den Obersten Gerichtshof geht.

In das Rechtsmittelsystem wird die ausserordentliche Revision aufgenommen, welche gegen zwei gleichlautende Urteile, von welchen Gerichten immer sie gefällt sind, zulässig ist und in jedem Falle an den Obersten Gerichtshof geht. Dadurch werde es möglich sein, auch in Rechtssachen bis zu dem Betrage von 300 fl. dem Obersten Gerichtshofe Gelegenheit zu geben, eine unrichtige rechtliche Auffassung zu corrigiren.

Ferner wird die Nichtigkeitsbeschwerde zur Wahrung des Gesetzes gegen Entscheidungen der Oberlandesgerichte eingeführt.

Im Interesse der Sparsamkeit mit den Kräften soll beim Gerichtshofe in Wechselsachen der Zahlungsauftrag nicht von einem Senat, sondern von einem hiezu beauftragten Richter erlassen werden.“

Če se v ta sklep globočeje pogleda, vidi se, da se v njem prav bistro sveti — denašnja politična konstelacija. Toda reči se ne more, da bi bil slab. Pač je, takorekoč, nekoliko pristransk, kajti nekako posebno protekcijo uživale bodo pravde do 300 gld. Izvanredna revizija pomagala jim bode v slučajih, da je jedna izmed treh nižjih instancij drugače sodila, kakor ostali dve, do najvišjega sodišča. A ne samo to. Permanentni odsek je, izvajajoč napominano določbo o ničnostni pritožbi v varstvo zakona, v svoji seji z dne 29. septembra t. l. sklenil, da proti odločbam višjih deželnih kot revizijskih sodišč — torej v pravnih do 300 gld. — ako te odločbe temeljijo na krušitvi ali napačni uporabi zakona, sme generalni prokurator uradoma ali po naročilu pravosodnega ministra vložiti ničnostno pritožbo v varstvo zakona, tako da bodo tudi pravde, katere so vse tri nižje instancije

jednako razsodile, prišla do najvišjega sodišča. Najvišje sodišče bode vsled te ničnostne pritožbe le izreči moralo, če se je zakon kršil ali ne, razsodba sama pa ostane nespremenjena. Pravde do 300 gld. imele bodo torej po štiri instancije, a one nad tem zneskom samó po tri. Toda napaka to ni, da imajo le vse pravde v obče dovolj instancij.

Pač pa je nekaj pomislekov proti določbam, prej pod *b*) in *c*) navedenim, katere hočem ob kratkem omeniti:

K točki *b*): Permanentni odsek je v jedni svojih poznejših sej sklenil, da v teh slučajih okrajno sodišče v rešitvi tožbe ne sme naročiti, da se dokazila privedo k razpravi in da ni določiti takoj naroka za razpravo (*Streitverhandlung*). Treba bode torej odrediti takozvani prvi narok in stranki bodeta morali k sodišču priti. V slučajih, da se hočeta pravdati, pa s tem prav po nepotrebnem izgubita čas in si napravita stroškov. Nejasna je tudi določba o odvetniškem zastopanju. Če jo je razumeti tako, da odvetniškega zastopanja ni treba v poznejšem postopanju pred sodnim dvorom, ako na kraji sodišča nista nastanjena vsaj dva odvetnika, tako se prezre, da je vse postopanje pred sodnimi dvori zasnovano jedino le na podlagi odvetniškega zastopanja. Če pa pomeni to, da je za postopanje, kolikor se ga ima vršiti pred okrajnim sodiščem, potrebno tako zastopanje, ako sta ondi nastanjena vsaj dva odvetnika, tedaj pa je samo za priznanje in sklepanje poravnave posredovanje odvetnika gotovo odvišno.

K točki *c*): Ako se za pravde od 500 do 1000 gld. uže dopušča prorogovanje okrajnih sodišč, stopilo naj bi se še en korak dalje in te pravde izročilo okrajnim sodiščem tudi potom prekluzije ugovora nepristojnosti. V rešitvi tožbe izreči bi bilo, da je dotično okrajno sodišče tudi za spor o vtoženem predmetu pristojno, ako toženec proti temu v določenem roku, vsekako v primernem času pred narokom za razpravo (*Streitverhandlung*), ne ugovarja. Res bi s tem velika večina pravd od 500 do 1000 gld. prišla pred okrajna sodišča, toda samo tiste, gledé katerih strankam ni do tega, da v prvi instanciji sodi o njih sodni dvor. To bi s stališča, da je tudi pravde od 500 do 1000 gld. deloma izročiti okrajnim sodiščem, najbolje se strinjalo s praktičnimi potrebami.

Oпустiti bi se smel tudi oficijelni komentar, ki je pridejan določbi o prorogaciji. Zaupanje je pač jako subjektivna stvar in vrhu tega bolj odvisna od ugleda, katero uživa sodnik v socialnem življenji, kakor od njega uradne sposobnosti. Sodnik pri-moran bode iskati zaupanja pri ljudeh, da potem dobi kaj pravn nad 500 glđ. in se tako kvalifikuje v očeh predstojnika.

J. K.

Kako se morejo napraviti, kolikor se dá, pravične kazenske razsodbe.

Spisuje dr. Fran Oblak.

(Konec.)

Pred vsem je omeniti, da prvi pogoj vsakemu bistremu pregledu (in tu ne govorim le kot pravnik!) je jasnost; omo-gočiti, da postane katerakoli (tudi obširna!) zadeva, naj je v več pismih še tako raztresena, predmet (obiectum), ki se lahko in varno predstavi očesu in tudi šibkemu spominu celo duševno raztresenega človeka, pa se more le, če se postavijo enakostne (če tudi bistveno nasprotno) reči ena poleg druge. Tako spominja se in zaveda sodnik, ki razsojuje, lahko vse zadeve hitro, in tako postane vsako nasprotje očitvidno, in s tem se marsikateri dvom razjasni in lažnjive povedbe prič razkrijejo, katerim (pričam) bi se največkrat brez kake preiskave, ki se ima v ta namen po §-u 277. kaz. pr. reda vršiti, laž dokazala in provzročilo, da bi se lažnjiva priča po §-u 199. lit. a) kaz. zak. zaradi zločina goljufije koj kaznovala.

To „stavljenje enakostnih rečij ene poleg druge“ se jako olajša, če se zapisniki v kazenskih zadevah uredijo, kakor sem uže prej (str. 135., 136. Sl. Pr.) omenil, ker tukaj se tudi lahko prav uredi verodostojen posnetek iz pravnih spisov (Actenauzug), ki se s kazenskimi spisi lahko dā primerjati, katerega posnetka namen je, da se sam kot zanesljiv pisan pregled priloži kazenskim spisom in po katerem pregledu vsakdo, ki ima z dotično kazensko pravdo opraviti, na podlagi golih števil (o katerih koj povem) na prav